

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący)

SSN Waldemar Płóciennik (sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Jolanta Włostowska

w sprawie **R. K.**

oskarżonego z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020, poz. 2050) i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 24 stycznia 2024 r.,

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 3 października 2023 r., sygn. akt XVII Ka 974/23,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Śremie

z dnia 20 kwietnia 2023 r., sygn. akt II K 518/21

i przekazujący sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania oraz
zarządza zwrot na rzecz R. K. wniesionej przez niego opłaty od
skargi.**

UZASADNIENIE

R. K. został oskarżony o to, że:

„I. w grudniu 2020 r. w [...] w powiecie [...], działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wbrew przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, udzielił M. P. substancji psychotropowej w postaci amfetaminy w ilości 50 gram za kwotę 500 zł, tj. o przestępstwo z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020, poz. 2050),

II. w okresie od stycznia 2021 r. do 19 sierpnia 2021 r. w [...] w powiecie [...] i w [...] gm. [...] działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, a nadto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wbrew przepisom art. 33-35, art. 37 i 40 i 40a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, wprowadził do obrotu znaczną ilość substancji psychotropowej w postaci amfetaminy w ilości nie mniejszej niż 800 gram, w ten sposób, że 8-krotnie przekazał odpłatnie M. P. każdorazowo po 100 gram za kwotę 1000 zł wymienioną substancję psychotropową za łączną kwotę 8000 zł, w celu jej dalszej dystrybucji, tj. o przestępstwo z art. 56 ust. 1 w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050) w zw. z art. 12 § 1 k.k.”

Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2023 r. Sąd Rejonowy w Śremie uniewinnił oskarżonego R. K. od popełnienia zarzuconych mu czynów.

Apelację na niekorzyść m.in. R. K. wniósł prokurator, który zaskarżając wyrok w całości, powołując się na przepisy art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 3 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił „błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę przedmiotowego orzeczenia, mający wpływ na jego treść, będący konsekwencją dokonania dowolnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, a w szczególności wyjaśnień oskarżonych M. P. i R. K., jak też zeznań świadka T. K., co w konsekwencji skutkowało uniewinnieniem oskarżonego R. K. od popełnienia zarzucanych mu czynów wobec przyjęcia, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy okazał się niewystarczający, aby przypisać oskarżonemu R. K. popełnienie czynów z art. 59 ust. 1 i z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii - podczas gdy prawidłowa ocena tych dowodów - w całokształcie okoliczności zdarzenia — prowadzi nieodparcie do wniosku przeciwnego”. W

konsekwencji tego zarzutu prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania.

Odpowiadając na apelację, obrońca oskarżonego wniósł o jej nieuwzględnienie i utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku.

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 3 października 2023 r., sygn. akt XVII Ka 974/23, uchylił zaskarżone orzeczenie m.in. w części dotyczącej oskarżonego R. K. oraz związane z tym rozstrzygnięcia i w tym zakresie sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Śremie.

Skargę na wyrok uchylający wniósł obrońca oskarżonego R. K., który zaskarżając wyrok w całości podniósł zarzut:

I. „naruszenia przez Sąd Okręgowy w Poznaniu prawa procesowego mającego istotny wpływ na treść wydanego w sprawie orzeczenia w postaci art. 437 § 2 k.p.k. wyrażającego się w absolutnie niezasadnym wniosku, iż w przedmiotowej sprawie konieczne jest przeprowadzenie przewodu, w tym postępowania dowodowego na nowo w całości i to w sytuacji, w której Sąd Odwoławczy nie wskazuje niekompletności postępowania dowodowego lub jego istotnych uchybień w zakresie jego oceny poza wskazaniem co najwyżej konieczności przeprowadzenia konfrontacji oskarżonych R. K. i M. P., co w okolicznościach sprawy jawi się jako bezzasadne, a przy tym mogło to ewentualnie zostać zrobione przed Sądem Odwoławczym, a także poza oceną co do odmiennych standardów Sądu I instancji w zakresie oceny wyjaśnień oskarżonego M. P., przy czym w sytuacji, w której pogląd ten jest niesłuszny, bowiem między innymi w ogóle nie uwzględnia całości materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie,

II. naruszenia przez Sąd Okręgowy w Poznaniu prawa procesowego mającego istotny wpływ na treść wydanego w sprawie orzeczenia w postaci art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 k.p.k. w zakresie w jakim Sąd Odwoławczy nie wskazuje ponad wszelką wątpliwość na winę oskarżonego R. K., a przy tym błędnie i niestanowczo podnosi, iż ocena dowodów dokonana przez Sąd I instancji zezwalała także na ewentualnie skazanie R. K., co jest twierdzeniem nieprawidłowym w świetle materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy.”

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami skarga na wyrok sądu odwoławczego uchylający wyrok sądu pierwszej instancji może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 (art. 539a § 3 k.p.k.). Stosownie do art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k., uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1, art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Z uzasadnienia zaskarżonego skargą orzeczenia wynika, że podstawą wydania wyroku kasatoryjnego była konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości (pkt 5.3.1.2.1.). W uzasadnieniu Sąd odwoławczy wskazał, że Sąd Rejonowy ocenił dowody w sposób nieprawidłowy, stosując niejednolite kryteria weryfikacji wyjaśnień oskarżonych. Jak zaznaczył „(...) Sąd Rejonowy ocenił dowody w taki sposób, że równie dobrze mógł skazać oskarżonego R. K.”. Naruszenie przez Sąd Rejonowy przepisów prawa procesowego skutkowało nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, co zdaniem Sądu odwoławczego, uzasadnia potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

W zapatrywaniach i wskazaniach co do dalszego postępowania (1.1.8.) Sąd podniósł, że „kwestia winy oskarżonego R. K. wymaga pogłębionych rozważań. (...) wątpliwości budzą kryteria oceny wyjaśnień oskarżonych. Niedopuszczalne jest stosowanie odmiennych reguł oceny depozycji w zależności od kogo te wyjaśnienia pochodzą. Sąd Rejonowy pominął, że oskarżony M. P. był od początku konsekwentny w swoich wyjaśnieniach. Z kolei oskarżony R. K. zdaje się dostosowywał swoją relację do aktualnego stanu postępowania dowodowego. Zasadne wydaje się skonfrontowanie ww. oskarżonych. W razie skazania

oskarżonego R. K. - czego Sąd Okręgowy nie przesądza - konieczne będzie złagodzenie kary wymierzonej oskarżonemu M. P. Wskazania Sądu Okręgowego nie ograniczają Sądu Rejonowego w inicjatywnie dowodowej, gdyby dostrzegł taką potrzebę, jednocześnie szczegółowo przeprowadzone przez Sąd I instancji postępowanie dowodowe pozwala na skorzystanie przy ponownym rozpoznawaniu tej sprawy w szeroki sposób z możliwości, jaką daje art. 442 § 2 k.p.k.”

Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, o której mowa w art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k., jako powód uchylenia przez sąd odwoławczy zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, zachodzi wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w realiach sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19, OSNK 2019, z. 6, poz. 3). Podzielając w pełni powyższe stanowisko stwierdzić należy, że w rozpoznawanej sprawie nie zaktualizowały się okoliczności nakazujące przeprowadzenie w całości na nowo przewodu sądowego w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w Śremie.

Wywody Sądu odwoławczego w tym przedmiocie nie są konsekwentne, skoro powodem wydania orzeczenia kasatoryjnego była konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego w całości od nowa, zaś z zapatrywań i wskazań co do dalszego postępowania wynika, iż przyczyną uchylenia orzeczenia jest konieczność skonfrontowania oskarżonego R. K. ze współoskarżonym w sprawie M. P., albowiem kryteria oceny wyjaśnień oskarżonych budzą w Sądzie Okręgowym wątpliwości. Zaniechanie przeprowadzenia konfrontacji przez Sąd pierwszej instancji oraz brak spójności przy doborze kryteriów oceny dowodów nie stanowią przejawów takiego naruszenia prawa procesowego, które pociągałoby za sobą konieczność ponowienia przewodu sądowego w całości. Przy zmienionym modelu postępowania odwoławczego, zakresie zaskarżenia wyroku Sądu pierwszej instancji i treści podniesionego zarzutu apelacyjnego, nie istnieją przeszkody w przeprowadzeniu

przez Sąd Okręgowy w Poznaniu postępowania dowodowego w zakresie, także co do ewentualnej decyzji o uzupełnieniu postępowania dowodowego. Sąd ten był uprawniony i zobowiązany, w świetle stanowiska zawartego w motywacyjnej części wyroku do skonfrontowania obu oskarżonych, a także zastosowania właściwych kryteriów oceny dowodów. Przeprowadzenie tych czynności, w kontekście granic zaskarżenia, winno umożliwić Sądowi właściwą ocenę zasadności wniesionego środka odwoławczego, a w szczególności rozstrzygnięcia, czy – w ocenie tego Sądu – prawidłowo ocenione dowody wskazują na konieczność skazania oskarżonego R. K. za popełnienie zarzucanych mu czynów. Ewentualne zajęcie takiego stanowiska może stanowić podstawę wydania orzeczenia kasatoryjnego w związku z treścią art. 454 § 1 k.p.k. Warto zauważyć, że Sąd odwoławczy popada wręcz w sprzeczność utrzymując z jednej strony, że konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości, z drugiej zaś wskazując, iż w ponowionym postępowaniu Sąd pierwszej instancji winien skorzystać „w szeroki sposób z możliwości, jaką daje art. 442 § 2 k.p.k.”, a więc poprzestać na ujawnieniu dowodów, które nie miały wpływu na uchylenie wyroku.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

[PGW]

[as]